

Liite 1. Kooste Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä

Yhteenvedosta on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet ja muut yksityiselämää koskevat tiedot, kuvat ja kuviot, tarkemmat kiinteistö-, kartta-, ja yhteystiedot, erityisesti suojeltavia lajeja koskevat tiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiselostusta. Alkuperäiset versiot lausunnoista ja mielipiteistä mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön. Lausunnot on esitetty alla lausunnonantajan mukaan aakkosjärjestyksessä ja mielipiteet satunnaisessa järjestyksessä.

Lausunnot

Fingrid Oyj

Lausuimme edellisen kerran hankkeesta 17.2.2023, samalla kertaa YVA-ohjelmasta ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Kaavan osalta olemme tutustuneet lausunnostamme tehtyyn kaavanlaatijan vastineeseen. Sen mukaan esitetty tuulivoimaloiden etäisyysvaatimus johtoalueiden ulkoreunoista huomioidaan osayleiskaavatyössä ja hankevastaava pyytää risteämälausunnon myöhemmin rakentamissuunnitelmien edetessä. Risteämälausunnon tarve on dokumentoitu myös YVA-selostukseen informatiivisesti.

Meillä ei kommentoivaa muutoin nähtävillä olevista asiakirjoista. Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyyntönsä ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot.

Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut

Terveystietokeskus

Selvityksessä (s. 283) todetaan asuin- ja lomarakennuksista seuraavaa:

Maanmittauslaitoksen maastotietokannan aineistojen mukaan hankealueen keskellä Kangasniementien varrella sijaitsee yksi pysyvän asumisen pihapiiri (69-402-79-3). Rakennus on huonokuntoinen, eikä sitä käytetä enää asumiseen. Lisäksi hankealueen pohjoisosassa Kangasniementien länsipuolella sijaitsee yksi loma-asuinrakennukseksi luokiteltu rakennus (69-402-181-1). Näiden rakennusten käyttötarkoitus tullaan tarpeen mukaan ennen osayleiskaavan hyväksymistä muuttamaan maa- ja metsätalousrakennuksiksi tai purkamaan, jotta tuulivoimarakentaminen hankealueella on mahdollista. Aivan hankealueen luoteisrajalla suunnittelualueen puolella sijaitsee yksi taukotupa (69-402-193-1), joka on maastotietokannassa luokiteltu lomarakennukseksi. Myös tämän rakennuksen

käyttötarkoitus tullaan tarpeen mukaan muuttamaan ennen osayleiskaavan hyväksymistä maa- ja metsätalousrakennukseksi.

Lähimmät hankealueen ulkopuoliset pysyvän asumisen pihapiirit sijaitsevat Olkkolan, Lepipiperän, Kassaranpuhdon, Metsäperän ja Jatkolanperän alueilla noin runsaan 2 kilometrin päässä hankealueesta. Hankealueen ulkopuoliset lähimmät lomarakentamisen pihapiirit sijaitsevat Olkkolassa, Viitaperällä ja Metsäperällä hieman yli 2 km etäisyydellä vaihtoehdon VE1 mukaisista voimalapaikoista.

Terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Vaikka Hakulinkankaan hankkeen suunnitellut voimalat sijaitsevat vähintään 2 km:n etäisyydellä vakituisesta asutuksesta, hankealueesta 2–5 km:n etäisyydellä sijaitsee kuitenkin satoja asuinrakennuksia ja kymmeniä lomarakennuksia. Lisäksi esimerkiksi Kuusaan, Jokelan ja Parkkilan kylät jäävät useiden eri tuulivoimahankkeiden saartamiksi, joten eri hankkeiden yhteisvaikutukset näiden asuinalueiden asukkaiden terveydellisiin olosuhteisiin (melu, välke) on huomioitava huolellisesti. Selvityksen mukaan tehdyissä yhteismelumallinnuksissa onkin otettu huomioon Hakulinkankaan naapurihankkeet: Hankilanneva, Kesomäki, Ristiniitty, Korteperä, Sauviinmäki-Savineva, Riitamaa-Nurmesneva, Hankila-Hautaneva ja Keson laajennus. Selvityksen mukaan keskiäänitasot kaikissa toteutusvaihtoehtoisissa jäävät kaikissa mallinnuksen kuudessa reseptoripisteessä alle valtioneuvoston 40 dB:n ulkomelun yöajan ohjearvon. Myöskään pienitaajuisen melun sisätiloissa ei arvioida ylittävän asumisterveysasetuksen toimenpiderajoja missään toteutusvaihtoehdossa. Selvityksen mukaan ulkomelun ja pientaajuisen sisämelun melutasot tulevat kuitenkin hankkeen takia kasvamaan ja niiden vaikutus asuin- ja lomarakennuksilla on arvioitu olevan keskisuuri ja kielteinen kaikissa toteutusvaihtoehdoissa.

Alueen virkistyskohteiden osalta ulkomelun vaikutusten merkittävyys on arvioitu suureksi ja kielteiseksi jokaisen vaihtoehdon osalta. Vaihtoehdossa VE1 ylittyy virkistysalueiden päiväajan 45 dB:n ohjearvo Hirsinevan Natura 2000 -alueella sekä hankealueen eteläosassa sijaitsevalla moottorikelkkailureitillä. Vaihtoehdoissa VE2 ja VE3 virkistysalueiden päiväajan ohjearvo ylittyy vain moottorikelkkailureitin osalta. Ympäristöterveysviranomaisen suosittaa, että seurantaohjelmaan sisällytetään meluvaikutusten seuranta ja hallinnan kuvaus erityisesti läheisimpien ja tuulivoimahankkeiden väliin jäävien asuin- ja lomarakennusten kohdalla siten, että todelliset melutasot eivät ylitä ohjearvoja missään olosuhteissa. Yhteisvaikutusten tarkastelua on syytä tehdä tarvittaessa uudelleen suunnitelmien tarkentuessa eri hankkeiden osalta.

Reseptoripisteessä 3 väkემäärä ylittää 8 tunnin ohjearvon vaihtoehdossa VE1. Välkevaikutuksia on arvioitu myös huomioimalla tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia. Ympäristöterveysviranomaisen suosittaa välkevaikutuksien hallintaa ja hallinnan kuvausta seurantaohjelmaan tuotantoalueen koko käytön ajalta siten, ettei mallinnuksessa hyödynnetty

suositusarvo 8 h/v ylity yhdenkään asuin- tai lomarakennuksen kohdalla missään olosuhteissa.

Selvityksen mukaan hankealueella tai sen läheisyydessä ei esiinny luokiteltuja pohjavesialueita. Selvityksen mukaan hankealueella ei sijaitse talousvesikaivoja, mutta tietoon liittyy epävarmuuksia. Hankealueen yksityiset pohjavesikaivot eivät välttämättä näy olemassa olevassa paikkatieto- tai muissa aineistoissa, joten ne tulisi myös kartoittaa ja huomioida. Hankealueen tai sähkönsiirtoreittien rakentamistoimenpiteet eivät saa aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen vaaraa, talousveden laadun tai riittävyyden heikkenemistä tai muita häiriöitä yksityisillä veden käyttäjillä tai vedenottamoilla.

Ympäristönsuojelu

Laadittu YVA-selostus on hyvin kattava ja siinä on otettu huomioon PPKY Selänteen ympäristö- ja rakennusvalvonnan antama lausunto YVA-ohjelmasta. Luontoselvityksissä on tunnistettu ja rajattu arvokkaita luontokohteita. Luontoselvitykset on tehty riittävällä laajuudella ja tarkkuudella, tosin vain yhtenä vuonna tehdyt selvitykset eivät välttämättä anna todenmukaista kuvaa kaikkien lajien esiintymisestä tai runsaudesta, kun otetaan huomioon lajien luontaiset kannanvaihtelut.

VE1 vaihtoehdossa kielteisiä vaikutuksia arvioidaan kohdistuvan mm. useisiin direktiivilajeihin, maisemaan sekä Hirsinevan Natura-alueen meluun. VE2 vaihtoehdossa vaikutukset arvioidaan olevan pitkälti samat kuin VE1, mutta vaikutukset maa- ja kallioperään ja metsäpeuraan ovat lievemmät eikä Hirsinevan Natura-alueelle kohdistu meluvaikutuksia. VE3 vaihtoehdon vaikutukset arvioitiin vastaaviksi kuin VE1 ja VE2 vaihtoehdoissa, mutta lievemmiksi.

Hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 on runsaasti kielteisiä ympäristöllisiä ja luonnonsuojellisia vaikutuksia ja niiden toteuttamiskelpoisuutta on mahdolliset lieventämistoimenpiteet huomioidenkin syytä tarkkaan harkita. Sähkönsiirtovaihtoehtojen osalta tulisi käyttää vähintään luontoa rasittavaa vaihtoehtoa (SVE1c), mikäli se on mahdollista hankkeen toteutuksen yhteydessä.

Ilmatieteen laitos

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa (14.02.2023, 158/03.00.02/2025), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Hakulikankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Kuusaa-Jokelan kyläyhdistys Jokuset ry

Kuusaa-Jokelan kyläyhdistys Jokuset ry on useaan kertaan kokoonnuttuaan edelleen erittäin huolestunut kokonaisvaikutuksista, joita Hakulikankaan lisäksi huomattavat määrät rakennettuja ja suunnittelussa olevat tuulivoimahankkeet tulevat aiheuttamaan kylillemme elinoloihin ja viihtyvyyteen, luontoon ja eläimistöön, maisemaan, metsästykseseen sekä maankäyttöön.

Lisäksi Hakulikankaan osalta olemme huolestuneita mahdollisuudesta, että kaava-alueen VE 3-vaihtoehto hyväksytään (toteutusalue puolet kaava-alueesta) ja myöhemmin nyt

tuulivoimaloita jääneelle alueelle onkin helppo rakentaa lisää voimaloita ja se vie viimeisenkin vapaan ilmansuunnan kyläläisiltämme.

Tiivistelmä

Otamme kantaa YVA-luonnokseen vain Kuusaa-Jokelan alueiden osalta.

Yleisenä havaintona toteamme, että YVA on perusteellisesti ja laajasti laadittu. Olemme tyytyväisiä siihen, että rakennettujen ja vireillä olevien hankkeiden yhteisvaikutuksiin on perehdytty ja niistä on laadittu selvitykset ja lisätty VE3 vaihtoehto. Lisäksi linnustoa, lintujen muuttoa, metsäpeuraa, muita eläimistöjä ja luontoasioita on käsitelty kattavasti hanke-alueella sekä kylillemme tärkeän Hirsinevan (Natura) osalta.

Hakulinkankaan hanke on yksittäinen, mutta merkittävä osa kyliemme ympärille kehittyvästä tuulivoimahankkeiden keskittymästä. Haitat yhdistyvät ja ovat maiseman, melun, lentoestevalojen jne osalta merkittävät. Kuusaan kylän asutus keskittyy kuusaanjärven ympäristöön ja Jokelassa laajojen peltoaukeiden tuntumaan, joissa voimaloiden maisemahaitta on avoimilla alueilla erittäin merkittävä ja aiheuttaa viihtyvyyteen suuria vaikutuksia. Haitat kaikista hankkeista myös kumuloituvat samoille alueille.

Kannanottojamme:

1) Vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan energiamaakuntakaavassa on kyliemme ympärillä vireillä olevien lukuisten tuulivoimala-alueiden kokoa pienennetty merkittävästi. Vaikka kaava ei ole vielä lainvoimainen eikä sitova, on sitä Elyssä sovellettu sitovana Iijokiseutulohden 4.1.2025 artikkelin mukaan mm. Pudasjärven Pärjän-Kivarin tuulivoimahankkeessa. Tulkinta tulee vaikuttamaan VE3 vaihtoehtoon, joka olisi vaihtoehto VE0 jälkeen Kuusaa-Jokelan kylille vaikutuksiltaan vähäisin.

2) Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten osalta emme ole vakuuttuneita melun mallintamisesta. Todellisuudessa kylillemme kuuluu jo nyt myötätuulen tai tyynen sään vallitessa mm. Hankilannevan ja Ristiniityn tuulivoimaloiden siipien rungonohitusääniä eli ns. paineiskut. Näiden voimaloiden etäisyys on 2–5 km. Äänet poikkeavat maaseudun normaalista äänimaailmasta ja ovat häiritseviä.

Hankealueiden lisääntyessä eri suunnissa äänien kantautumiset lisääntyvät vastaavasti. Voimaloiden meluhaittaa tulee joka tapauksessa kaikissa vaihtoehtoisissa vähentää YVAssa esitetyllä siipityypin valinnalla, joka vähentää melua arviolta 3–5 db. Lisäksi haruksettomia voimaloita tulee suosia lintujen törmäysriskin vähentämiseksi.

3) Maisemavaikutuksista YVAn valokuvat on otettu kesäaikaan. Huomioitava on, että muina aikoina voimalanäkymät esim. päätehakkuiden jälkeen ja lehdeettömien puiden aikaan ovat ihan erilaiset. Yöajan havainnekuvat lentoestevaloista olivat YVAssa puutteelliset. Ohessa Katvapuolentieltä Katvalan tilalta kuva, jossa Hankilannevan muutaman voimalan lentoestevalot peilautuvat järven pinnassa. Hakulinkankaan, Hankilannevan laajenuksen sekä Riitamaa-Nurmesnevan voimaloiden valmistuttua, lentoestevalot ja niiden valoheijasteet ovat merkittävät.

Lentoestevalojen haittoja tulee hankkeissa vähentää. Nykytilassa mm. Jokelassa on hankesuunta yöllä vailla valonlähteitä ja vastapäisellä suunnalla näkyvät voimakkaasti

Ristiniitty-Välikankaan lentoestevalot. Kuusaalla näkyvät yöaikaan sulan veden aikana järven pinnassa että maisemassa rakennettujen voimala-alueiden lentoestevalot eli näkymällä on kaksoisvaikutus. YVAssa mainittu lentoestevalojen nimellisen valovoiman pudotusmahdollisuus yöllä hyvissä näkyvyysolosuhteissa on haittoja lieventävä vaihtoehto. Paras vaihtoehto kuitenkin on, että ne syttyvät vain lentokoneen lähestyessä (OCAS), kun huomioidaan lentoliikenteen vähäinen määrä alueen yllä.

4) Vireillä olevassa maakuntakaavassa lukuisten hankkeiden keskittymä Kuusaa-Jokelan kylien ympäristössä on pääosin säilynyt. Määriä ei ole rajoitettu, vaan alueita on pienennetty ja viety hiukan etäämmälle. Suunnitteluohjeistuksissa mainitaan, että vähintään 2 ilmansuuntaa tulisi pitää tuulivoimaloista vapaana näissä kylissä, joissa keskittymiä tulee. 360 asteen ympyrä hankealueiden osalta on kuitenkin sulkeutumassa kyliemme ympärille kaikkine haittoineen, johon suhtaudumme erittäin negatiivisesti. Lisärasitetta kylillemme tulee, kun Fingridin ns. metsälinja tullaan siirtämään Hirsinevalta Hirsinevan ja Kuusaan kylän väliselle metsäalueelle uuteen johtolinjaan. Sen rinnalle tulee tuulivoima-alueiden lisääntymisen takia myös toinen linja. Alkuperäinen Hirsinevan kiertävä uusi linjaus oli alunperin tulossa kiinni kyliemme asutukseen, mutta sitkeän vaikuttamisen myötä Fingrid linjasi kauemmaksi asutuksesta. Voimala-alueiden ja isojen sähkölinjojen haittavaikutusta asutukselle tulee tuulivoimatoimijoiden ja sähköyhtiöiden ymmärtää vähentää kaikin mahdollisin tavoin.

5) VE3ssa on voimaloita siirretty kauemmaksi Hirsinevan välittömästä läheisyydestä, mikä toisi Hirsinevan eläimistölle ja linnustolle lisää rauhallista tilaa. Hankilannevan laajennushanke lisäisi Hirsinevalla kielteistä yhteisvaikutusta Hakulinkankaan kanssa.

6) Sähkönsiirron linjaukset Hakulinkankaan hankealueen osalta on pyritty viemään pitkälti olemassa olevia johtokäytäviä pitkin, joka on mielestämme hyvä. Kannamme huolta siitä, että kaikkien hankkeiden yhteisvaikutuksena kyliemme ympäristön talousmetsät pirstoutuvat entisestään. Näillä on vaikutusta mm. niissä elävien uhanalaisten lintukantojen taantumisen, maankäytön ja metsästyksen vaikeutumiseen, metsäpeuran ja suurpetojen elinympäristön säilymiseen.

7) Hakulinkankaan tuulivoima-alue voi tuottaa kaupunkiimme YVAn mukaan taloudellista hyötyä (voimaloiden kiinteistövero), jolla voidaan rahoittaa palveluita myös kyliemme asukkaille. Muiden kuntien puolella, mutta lähiympäristössämme olevat hankkeet eivät tuota etuja, vaan niistä jää vain haitat kyliemme asukkaille. Viime aikoina kuntien taloushyödyn saamiselle on ilmestynyt myös riskitekijöitä. Valtio suunnittelee voimaloiden kiinteistöveron osittaista tasaamista kaikille kunnille ja muitakin tulojen tasausmuutoksia on ollut esillä. Toteutumisen jälkeen hankkeiden taloudellinen vaikutus voikin jäädä kaupungille ja kylillemme ajateltua huomattavasti heikommaksi.

8) Haapajärven kaupunki on talousnäkökulman takia ollut erittäin tuulivoimamyönteinen. Tuulivoimahankkeiden talousvaikutukset ovat tukeneet oman kaupungin itsenäisenä pysymistä. Asukkaiden yleinen mielipide on kuitenkin hankkeiden suurten määrien takia muuttumassa. Haitat nousevat keskiöön.

9) YVA:ssa on hyvä esitys, että hankkeesta tehtäisiin ympäristövaikutusten seurantaohjelma, jossa seurattaisiin sellaisia ympäristön muutoksia, joiden estämiseksi on ryhdyttävä

toimenpiteisiin. YVA:ssa tulisi olla esitettynä myös toimintamalli tähän, mikäli hankkeen ympäristövaikutuksia tai kaikkien hankkeiden yhteisvaikutusten riskejä toteutuu ja jotain pitää tehdä esim. melun, lentoestevalojen, eläinten häviämisen ym. takia. Aiheellisia ongelmia pitää jossakin toimivaltaisessa elimessä käsitellä, jotta toimenpiteitä voidaan saada käyntiin. Voimala-alueiden lopullisiksi omistajiksi tulevat usein ulkomaiset rahastot, joiden kanssa asiointi ongelmista on todennäköisesti erittäin hankalaa.

10) Suomessa ei liene olemassa yhtään asuttua kylää, jota tulee ympäröimään 2–5 km säteellä 100–200 voimalaa, jotka kaikki ovat suoraan tai osittain näkyvissä sekä äänietäisyydellä asutuksesta. YVAssa arvioidaan, ettei yhden tai useamman voimalan läheisyys aiheuta kiinteistöjen myyntiarvoon heikentymistä. Tämä arvio on mielestämme kyliemme poikkeuksellisessa tilanteessa virheellinen.

Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueelta tehtiin useita havaintoja teeren soitimista. Metson osalta näköhavaintoja tehtiin pienistä 1–3 metson soitimista. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Luke huomauttaa tässä yhteydessä myös, että mikäli soitimilla havaittujen metsokukkojen määrää käytetään mahdollisten haittavaikutusten suuruuden arvioinnissa, tulee käsitellä soitimen kukkojen lukumäärän epävarmuutta. Kaikki kukot eivät välttämättä ole kartoitushetkinä soidinkeskuksessa, vaikka ne siellä keskimäärin viihtyvät kiivaimpaan soidinai-kaan.

Metsäkanalintujen kartoituksia suunnitellessa on hyvä tiedostaa, että metsäkanalinnut pesivät myös tavallisessa talousmetsässä. Karkea selvitys pelkästään potentiaalisista ympäristöistä ei välttämättä kuvaa alueen metsäkanalintukantaa tarpeeksi.

Vaikutuksista hirviin Luke huomauttaa, että mikäli tutkimuksia poroista käytetään pohjana tuulivoiman vaikutuksista hirviin, on syytä huomioida myös ne tutkimukset, missä vaikutuksia poroihin on ollut ja poroilla on ollut mahdollisuus väistää voimaloita (kuten metsäpeura-vaikutusten arvioinnissa on tehty).

Tehtyjen selvitysten perusteella vaikuttaa siltä, että hankealueen viereinen Hirsinevan Natura-alue on mm. metsäpeuralle potentiaalisesti tärkeää elinympäristöä. Selostuksessa kerrotaan, että vaihtoehdossa 3 (VE3) toteutuisi tämänhetkinen suositus viiden kilometrin suojavyöhykkeestä siten, että lähimmät voimalat olisivat 4 700–4 800 metrin säteellä Hirsinevasta. Luke näkee, että metsäpeura olisi hyvä huomioida Hirsinevalle ominaisena lajina.

Luke huomauttaa, että jos elinympäristöjen laatu ja ympäristön kantokyky heikkenee, voi tuulivoimalla olla kauaskantoisempia vaikutuksia kuin mitä selostuksessa on arvioitu. Yhteisvaikutusten osalta Luke huomauttaa, että laajalla alueella tapahtuva elinympäristöjen menetys ja heikkeneminen voi vaikuttaa kokonaiskuvassa merkittävästi. Epävarmuutta arvioihin tuo tutkimustiedon puute mm. mahdollisista vaikutuksista pitkän ajan kuluessa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämiksi.

Metsähallitus

Hankkeen vaikutukset suojelualueisiin

Arviointiselostuksen mukaan Hirsinevan luonnonsuojelualueeseen kohdistuu hankkeesta pieni kielteinen vaikutus hankkeen toteutusvaihtoehtoisissa VE1 ja VE2, mutta vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan vaihtoehtoisessa VE3. Vaikutuksen suuruudeksi arvioidaan pieni, koska suojelualueelle kohdistuu pääasiassa vähäisiä häiriövaikutuksia. Vaikutukset ovat niin vähäisiä, että niiden ei arvioida vaikuttavan kohteen ominaispiirteisiin. Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen.

Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen lähiseudulla on jo toiminnassa olevia tuulipuistoja sekä suunnitteilla useita muita tuulivoimahankkeita. Hakulinkankaan hankkeen arvioidaan lisäävän korkeintaan vähän Hirsinevan luonnonsuojelualueelle kohdistuvaa kielteistä yhteisvaikutusta. Hanke aiheuttaa suojelualueelle epäsuoraa melu- ja välkevaikutusta hankealueen läheiseen suojelualueen osaan. Metsähallitus huomauttaa, että yhteismelumallinnuksen mukaan lähes koko Hirsinevan luonnonsuojelualue sijoittuu meluvyöhykkeelle 40–45 dB vaihtoehtoisessa VE1. Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaan luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB.

Hirsinevan luonnonsuojelualueen elinympäristöihin kohdistuvan yhteisvaikutuksen arvioidaan syntyvän olemassa olevan sähköjohdon kanssa. Metsähallitus huomauttaa, että olemassa olevan sähkölinjan lisäksi vaikutuksia on arvioitu sähkölinjaa leventävän hankkeen kanssa (Fingridin Metsälinjan levennys) Hakulinkankaan hankkeen Natura-arvioinnissa.

Hankealue sijoittuu itäosaltaan Pohjois-Pohjanmaan liiton (2024a) raportin mukaisen ekologisen verkoston alueelle. Ekologiset yhteydet yhdistävät toisiinsa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan luonnon ydinalueet, joista Natura- ja luonnonsuojelualueet rakenteellista kytkeytyvyyttä ja sitä kautta luonnonsuojelualueiden luontoarvoja ja lajiston elinvoimaisuutta. Ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan hankkeen millään toteutusvaihtoehdolla ei arvioida aiheuttavan vaikutuksia suojeluverkoston toteutumiselle eikä ekologisen verkoston toteutumiselle. Tämä perustellaan sillä, että kielteisten vaikutusten läheisille suojelualueille katsotaan ovat pienet. Metsähallitus huomauttaa, että suojelualueiden väliin jäävät metsäiset, suojelualueiden ulkopuoliset alueet ovat ekologisen verkoston toimivuuden kannalta olennainen osa, eikä tätä ole huomioitu suojelualueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa. Hankkeen metsäistä elinympäristöä pirstova vaikutus hankealueella on arvioinnissa kuitenkin tunnistettu ja arvioitu.

Hankkeen vaikutukset linnustolle

Hankealueen itäosa rajautuu maakunnallisesti arvokkaaksi lintualueeksi (MAALI-alue 740001) luokiteltuun Hirsinevan suoalueeseen, joka arvioitiin myös hankkeen linnustoselvitysten perusteella alueellisesti merkittäväksi linnustoalueeksi. Hirsinevan alueen pesimälinnustoon kuuluu mm. kurki, kapustarinta, pikkukuovi, liro ja keltavästäräkki. Arvioinnin mukaan hankkeesta aiheutuu Hirsinevan pesimälinnustoon vaihtoehdossa VE1 kohtalaisia kielteisiä ja vaihtoehdoissa VE2 ja VE3 vähäisiä kielteisiä vaikutuksia.

Selostuksen mukaan Hirsinevan suoalueen pesimälinnustoon arvioidaan muodostuvan Hakulinkankaan hankkeen vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 suuria kielteisiä yhteisvaikutuksia Hankilannevan tuulipuiston laajennuksen kanssa. Hakulinkankaan hankkeen vaihtoehdossa VE3 yhteisvaikutukset jäävät keskisuuriksi. Muiden tuulivoimahankkeiden kanssa merkittäviä yhteisvaikutuksia Hirsinevan pesimälinnustoon ei arvioida aiheutuvan.

Metsähallitus yhtyy linnustovaikutusten arvioinnin johtopäätöksiin ja pitää arvioinnin luotettavuutta lisäävänä tekijänä, että linnustokartoitus on ulotettu luonnonsuojelualueelle saakka.

Hankkeen vaikutukset maakotkaan

Lausunnosta poistettu salassa pidettävä osuus

Nämä huomioiden, Metsähallitus voi yhtyä arvioon, että VE3 on maakotkan kannalta selkeästi haitattomin. Kuitenkin nykytiedon valossa näyttää, ettei maakotkareviiri välttämättä kestä törmäysriskien ja elinympäristömenetyksen valossa enää lisää tuulivoimarakentamista ilman merkittäviä lievennystoimia.

Hankkeen vaikutukset metsäpeuraan

Selostuksen mukaan hankkeen arvioidaan aiheuttavan metsäpeuralle ensisijaisesti häiriövaikutuksia ja mahdollisesti vähäisiä elinympäristöjen menetyksiä. Metsäpeuran panta-seuranta-aineiston, elinympäristömallinnuksen, lajin elinympäristövaatimusten ja näköhavaintojen perusteella Hirsinevan luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueella on jossain määrin merkitystä lajin kesälaidun- ja vasomisalueena. Hirsineva on arvioitu myös lajin potentiaaliseksi kesälaidunalueeksi ja selostuksessa todetaan tulevaisuudessa alueen merkityksen metsäpeuroille voivan korostua, mikäli populaation kasvu jatkuu. Tutkimusten mukaan metsäpeuran on havaittu olevan etenkin vasonnan ja kesäisen vasanhoitojakson ajan erityisen arka häiriöille. Vaadin myös käyttää samoja vasomisalueita vuodesta toiseen, ja ne ovat vasojensa kanssa liikkueessaan hyvin arkoja.

Selostuksen mukaan vaihtoehdon VE1 toteuttamisesta arvioidaan kohdistuvan metsäpeuraan pääasiassa häiriövaikutuksia. Hankkeen toteuttamisen seurauksena on mahdollista, että metsäpeuran esiintyvyys hankealueella tai sen läheisyydessä vähenee häiriö- ja estevaikutusten seurauksena. Karkottamisvaikutukset voivat vaikuttaa metsäpeuran laidunalueiden käytettävyyteen hankealueella tai sen läheisyydessä.

Vaihtoehdossa VE1 vaikutuksien merkittävyys arvioitiin suureksi kielteiseksi, vaihtoehdossa VE2 kohtalaiseksi kielteiseksi ja vaihtoehdossa VE3 vähäiseksi kielteiseksi. Metsähallitus pitää arvointia metsäpeuran osalta hyvin perusteltuna ja yhtyy sen

johtopäätökseen sillä poikkeuksella, että myös vaihtoehdon VE2 vaikutukset voivat olla suuresti kielteisiä mahdolliset vasanhoitoalueiden häiriöetäisyydet huomioiden. Metsähallitus kiittää monipuolisten ja ajantasaisten taustatietojen käytöstä ja kattavasta epävarmuuksien tarkastelusta.

Metsähallitus katsoo, että vaikka metsäpeura ei ole Hirsinevan Natura-alueella suojelun perusteena, se kuitenkin kuuluu luonnonsuojelualueen lajistoon ja suojelualueella on merkitystä metsäpeuran suojelun kannalta. Metsähallitus myös katsoo, että koska metsäpeura on vielä levittäytymässä uusille elinympäristöille, on tärkeää, että lajille sopivia vasanhoitoalueita turvataan.

Selostuksen mukaan hankkeiden yhteysvaikutuksien arvioidaan olevan metsäpeuran kannalta korkeintaan kohtalaisia kielteisiä. Metsähallitus katsoo tämän aliarvioiksi jo pelkäänsen sen takia, että hankealueen ja Hirsinevan pohjoispuolelle sijoittuvan Hankilannevan tuulipuiston laajennuksen kanssa melualue 40–45 dB ulottuu vaihtoehdossa VE1 lähes koko Hirsinevan alueelle. Lisäksi molemmissa hankkeissa lähimmät voimat sijoittuvat noin puolen kilometrin etäisyydelle Hirsinevan luonnonsuojelualueesta. Laajaelinpiirisellä metsäpeuralla hankkeiden yhteisvaikutukset korostuvat.

Nivalan kaupunki

Kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on tarkasteltu riittävällä tarkkuudella tuulivoimarakentamisen ja -käytön aikaisia eri vaihtoehtojen vaikutuksia.

Kaupunginhallitus pitää vaihtoehto 2: sta Nivalan puoleisille kiinteistöille parhaimpana vaihtoehtona vähäisimpien vaikutusten vuoksi, jos tuulivoimaa päädytään alueelle rakentamaan.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 20.10.2022, seurantaryhmän kokoukseen 30.11.2022 ja osayleiskaavan ensimmäiseen viranomaisneuvotteluun 17.10.2024.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisien alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustella erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-aluerajausten

ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.–3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan alueidenkäyttölain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena ja tämä on raportoinnissa tuotu esiin. YVA-selostuksessa on kuvattu taulukkomuodossa ja karttaotteella hankealueelle, sähkönsiirtoreiteille ja näiden vaikutusalueelle sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot ja näiden suunnittelumääräykset. Tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä ei kuitenkaan ole esitetty. Vaikutusten arviointi hankealueelle ja sen vaikutusalueelle osoitettujen merkintöjen ja määräysten osalta puuttuu. Hakulinkankaan kaavaehdotusta laadittaessa on arvioitava hankkeen vaikutukset lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavassa osoitettuihin merkintöihin ja niiden määräyksiin ja arvioitava hankkeen suhdetta näihin.

Hankkeen suhde energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Merkittävänä teemoina Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa. Lisäksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetyt perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus), kehittämisperiaatemerkinä kaasuputken yhteystarve sekä valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK 2024, VN 7.11.2024).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt hyväksymisvaiheeseen. Toinen julkinen ehdotus oli nähtävillä 17.2.-21.3.2025. Maakuntahallitus käsittelee energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymisaineistoa kokouksessaan 5.5.2025. Tavoitteena on, että energia ja ilmastovaihemaakuntakaava hyväksytään maakuntavaltuuston kokouksessa 27.5.2025.

Seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen määritelmä (10 tai useampia tuulivoimaloita) päätettiin pitää samana kuin lainvoimaisissa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa viranomais ehdotusvaiheen jälkeen. Luonnos- ja viranomais ehdotusvaiheissa seudullisesti merkittäväksi tuulivoimaloiden alueeksi maa-alueilla (tv-1) määriteltiin vähintään 7 voimalaa.

Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostusraportissa energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaavaa koskevat tiedot karttoineen ja merkintöineen perustuvat maakuntakaa-
van luonnosvaiheen (21.6.2022) ja viranomais ehdotusvaiheen (12.12.2023) tilanteeseen
eivätkä tiedot ole tämän vuoksi ajantasaisia. Raportissa ei ole esitetty tuulivoimarakenta-
misen yleisiä suunnittelumääräyksiä eikä myöskään arvioitu hankkeen vaikutuksia maa-
kuntakaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. Vaikutusten arviointi perustuu lähinnä
näkökulmaan, miten tuulivoimalat vaihtoehtoitain sijoittuvat energia- ja ilmastovaihemaa-
kuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle ja miten yleiskaava voi poiketa maa-
kuntakaavasta. Pohjois-Pohjanmaan liitto ei näe maakuntakaavaa koskevaa vaikutusten
arviointia riittävänä ja arvioinnin sisältöä on tarkennettava kaavaehdotusvaiheessa.

Energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavassa (MKH 5.5.2025) Hakulinkankaan alueelle on
osoitettu tuulivoimaloiden alue tv-1 501, Multakaarronneva. Alerajaukseen on tullut ener-
gia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavaprosessin vaiheissa muutoksia. Viimeisimmässä vai-
heessa, toiseen julkiseen ehdotusvaiheeseen (MKH 10.2.2025) tv-alueita pienennettiin
itäosasta kasvattamalla etäisyyttä Hirsinevan Natura-alueeseen petolintuvaikutusten lie-
ventämiseksi. Aluetta on rajattu myös metsäpeuran kannalta tärkeän ekologisen yhteyden
ulkopuolelle. Alueen rajaamisella on lievennetty myös lähialueen kyliin kohdistuvia maise-
mavaikutuksia. Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen minkään kolmen vaihtoehtoon voima-
lasijoittelua ei voida kokonaisuudessaan pitää energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavan
mukaisena, sillä noin puolet voimaloista sijoittuu maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle.

Lisäksi energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavassa Pysäysperän sähköasema on osoi-
tettu energiahuollon alueena (en). Pysäysperän sähköasema ja Hakulinkankaan sähkön-
siirtoreittien eteläosa sijoittuvat energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavassa osoitetulle val-
takunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Kalajokilaakson viljelymaisemat). Hakulin-
kankaan hankealueen länsi- ja itäpuolelle on osoitettu 400 kV voimajohtomerkinnöillä kan-
taverkon ja alueverkon nykyisiä voimajohtoja ja itäpuolelle ohjeellisena voimajohtona 400
kV Fingrid Oyj:n Vaalan Nuojuankangas – Laukaa Vihtavuori 400+110 kV (Metsälänjan
vahvistaminen).

Energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavan ensimmäisessä ja toisessa julkisessa ehdotuk-
sessa täsmennettiin useiden kaavamerkintöjen selityksiä ja suunnittelumääräyksiä. Myös
tuulivoimarakentamisen yleinen suunnittelumääräys on uudistettu. Hakulinkankaan tuuli-
voimapuiston kaavaehdotuksessa on huomioitava nämä muuttuneet ja uudet merkinnät ja
määräykset, ja arvioitava hankkeen suhdetta näihin.

Maakuntakaavan tv-alueen rajaukseen liittyvät tekijät ja maakuntakaavoituksen aikana
laaditut selvitykset (erityisesti maakotka-, maisema- ja Natura-alueita ja ekologista verkos-
toa koskevat selvitykset) ja niissä esitetyt tuulivoima-alueen toteutumisen vaikutusten lie-
vennysesitykset tulee huomioida Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa
ja osayleiskaavan ehdotusta suunniteltaessa.

Maakuntakaava-aineisto kohdekuvauksineen löytyy maakuntakaavoituksen verkkosivuilta
<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Sähkönsiirto

YVA-selostuksen mukaan pienimmällä vaihtoehdolla VE 3 on muita vaihtoehtoja hieman lievemmat maisemavaikutukset hankealueen koillis-, itä- ja kaakkoispuolille ja näillä

alueilla sijaitseviin kyliin. Lännen suuntaan vaihtoehdon VE3 maisemavaikutus arvioidaan samansuuruiseksi kuin vaihtoehdoissa VE1 ja VE2.

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on arvioitu havainnollisesti, kattavasti ja perustellusti, ja vaikutusten merkittävyyteen on perehdytty. Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tuloksissa on yhteneväisyyksiä TUULI-hankkeen maisemaselvityksessä tarkastellun tuulivoimapotentiaalisen alueen arvioinnin kanssa (maisemaselvityksen kohdekortti 69). Liitto pitää vaikutusten arviointia oikeansuuntaisena. Hankkeen jatkosuunnittelussa kaavaehdotusta laadittaessa suurien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on tehtävä lieventämistoimenpiteitä.

Hankkeen vaikutukset linnustoon

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maakotkapopulaatioon (vaarantunut, rauhoitettu, lintudirektiivin liitteen I laji). Maakotkaa on tarkasteltu myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan Natura-alueiden riskiselvityksessä. Selvityksien mukaan hankkeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lähialueen maakotkareviiriin.

Hankealue ja sähkönsiirtoreitit sijoittuvat maakotkareviirille. Hakulinkankaan hankkeessa on laadittu tarkempi, vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu selvitys maakotkaan kohdistuvista vaikutuksista. Selvityksessä on hyödynnetty Metsähallituksen elinympäristömallia ja törmäysriskiä on arvioitu ns. Bandin tilamallilla. Maakotkan liikehdintää on myös tarkkailtu maastossa.

Selvityksen mukaan Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen vaihtoehdot VE1 ja VE2 aiheuttavat maakotkareviirille merkittävän törmäysriskin ja merkittävän elinympäristömenetyksen ja pienempi vaihtoehto VE3 itsessään aiheuttaa maakotkareviirille kohtalaisen törmäysriskin ja vähäisen elinympäristömenetyksen. Hankkeen maakotkaselvityksessä on myös arvioitu kumulatiivisia vaikutuksia samalla reviirillä sijaitsevien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Selvityksen mukaan maakotkareviirille sijoittuvat toiminnassa olevat tuulivoimapuistot aiheuttavat maakotkareviirille jo valmiiksi merkittävyydeltään suuren törmäysriskin sen ylittäessä lisäkuolleisuudelle annetun suotuisan riskirajan. Selvityksessä on myös tuotu esiin, että yhteisvaikutuksia tarkasteltaessa tulee huomioida voimaloiden aiheuttama häiriövaikutus ja sitä kautta reviirille koituva elinympäristömenetys.

Hankkeen vaikutusarviointia maakotkareviiriin tulee jatkaa. Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa on varmistuttava, ettei merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkareviiriin synny huomioiden jo toiminnassa olevat tuulivoimapuistot.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon ja metsäpeuraan

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeää. Pohjois-Pohjanmaan liiton toukokuussa 2024 valmistuneessa Natura-alueita koskevassa riskiselvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologinen verkoston rajaus ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille

herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto esitetään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan selostuksen liitekartalla 1 (Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto). Valmistunut selvitys on tarkentanut TUULI-hankkeen viherrakennus- ja ekosysteemipalveluselvityksessä määriteltäviä ekologisia yhteyksiä, ja korvannut ne. Selvitys löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>.

Hakulinkankaan tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa on esitetty hankealueen sijoittuminen ekologiseen verkostoon nähden, mutta hankkeen vaikutuksia ekologiseen verkostoon ei ole arvioitu. Jatkosuunnittelussa kaavaehdotusta valmisteltaessa on huomioitava Natura-alueita ja ekologisen verkostoa koskeva selvitys sekä arvioitava Hakulinkankaan hankealueen vaikutukset ekologiseen verkostoon ja sitä koskeviin suunnittelumääräyksiin.

Hakulinkankaan hankealue sijoittuu ekologisen verkoston varteeseen, joka yhdistää ydinalueita 2, 4 ja 6. Ydinalueet on tunnistettu mm. metsäpeuran ja maakotkan laajaksi yhteiseksi elinalueeksi ja metsäpeuran tärkeäksi vaellusyhteydeksi. Näillä alueilla heikentymisen riskiä kasvattavat useat luvitetut ja vireillä olevat tuulivoima-alueet. Kyseinen osa ekologista verkostoa on myös määritelty metsäpeuraverkostoksi. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Hankesuunnittelussa on varmistuttava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen.

YVA-selostuksen mukaan Hakulinkankaan hankealueelle ja läheisyyteen sijoittuu metsäpeuran kesäelinympäristöjä ja vasomisalueita ja alue on myös osa metsäpeuran vaellusreittiä. Hakulinkankaan hankkeen vaikutusten arvioinnissa metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vaihtoehdon VE1 osalta suuriksi voimaloiden sijoittuessa metsäpeuralle tärkeille alueille Hirsinevan Natura-alueen läheisyyteen. Muiden vaihtoehtojen osalta metsäpeuraan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kohtalaiseksi tai vähäiseksi. Yhteisvaikutukset metsäpeuraan kaikkien suunniteltujen hankkeiden kanssa on arvioitu YVA-selostuksessa korkeintaan kohtalaisiksi.

Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen jatkosuunnittelussa on huomioitava viimeisin metsäpeuraa koskeva selvitystieto ja varmistettava metsäpeuran tärkeiden esiintymis- ja vasomisalueiden, kesä- ja talvilaidunten välisen vaellusreitin ja Natura-alueiden välisten yhteyksien säilyminen riittävänä.

Yhteisvaikutukset

Pohjois-Pohjanmaan liiton arvion mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yhteisvaikutuksiin lähialueen toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa. Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa yhteisvaikutuksia on arvioitu kattavasti vaikutusalueella sijaitsevien tuulivoima-alueiden ja sähkönsiirtohankkeiden osalta. Tarkemmin vaikutuksia on arvioitu lähimpien toiminnassa olevien Hankilannevan, Kesonmäen, Ristiniityn, Sauviinmäen ja vireillä olevien Hankilannevan ja Kesonmäen laajennuksien, Korteperän ja Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeiden kesken.

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on kiinnitetty erityistä huomiota laajimmalle ulottuviin vaikutuksiin, kuten maisema- ja linnustovaikutuksiin. YVA-selostuksen mukaan hankkeen merkittävimmät yhteisvaikutukset (suuret tai erittäin suuret haitalliset vaikutukset) kohdistuvat maakotkaan, maisemaan sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Pohjois-Pohjanmaan liitto yhtyy yhteisvaikutusten arvioinnin tuloksiin ja nostaa näkemyksensä esiin myös metsäpeuraan ja ekologiseen verkostoon kohdistuvat yhteisvaikutukset, jotka voivat muodostua suuriksi, mikäli alueen tuulivoimahankkeet rakentuvat täysimääräisinä maakunta-kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle.

Kaavaehdotusvaiheessa yhteisvaikutusten arviointiin on edelleen kiinnitettävä erityistä huomiota ja varmistuttava ettei suuria haitallisia yhteisvaikutuksia muodostu. Haitallisten vaikutusten lieventämisestä on jokaisella hankkeella vastuu, mikä edellyttää yhteistyötä hankkeiden kesken.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

Suunnittelualueella on toteutettu arkeologinen inventointi maastokaudella 2023 (Haapajärvi 2023, Hakulinkankaan tuulivoimapuiston sekä ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen Hakulinkangas-Pysäysperä arkeologinen inventointi / Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu). Inventoinnin jälkeen suunnittelualueelta tunnetaan 18 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännettä. Kohteet käyvät ilmi YVA-selostuksen taulukosta 21-1. Tuulivoima-alueella arkeologinen inventointi on riittävä tätä hanketta varten.

Sähkönsiirtoreittien linjaukset ovat muuttuneet osittain YVA-ohjelman nähtävillä olon jälkeen. Voimajohtoreiteiltä (alle 150 metriä) ei tunneta muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännetöksiä. Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilaus-aineiston perusteella SVE1a-c linjauksen läheisyydessä (alle 20 metriä) kuitenkin sijaitsee mahdollinen tervahauta Lamminneva (kohdetunnus 1000056130) ja voimajohtolinja SVE2 läheisyydessä sijaitsee mahdollinen tervahauta Juvosten-kangas (1000056131). Koska kohteet sijaitsevat potentiaalisesti uuden johtokäytävän alueella, tulee kohteet käydä tarkastamassa maastossa viimeistään siinä tapauksessa, kun toteutettava voimajohtoreitti on valittu.

Muinaisjäännetöksiä ja hankkeen vaikutuksia niihin on käsitelty YVA-selostuksen luvussa 21 Muinaisjäännetöt tuulivoimapuiston rakentamisen, toimintavaiheen ja toiminnan päättymisen näkökulmasta. Hankealueella sijaitsevista muinaisjäännetöistä muutama sijaitsee hyvin lähellä parannettavaa tai uutta ohjeellista tielinjaa (esim. kohteet Aitto-oja kaakko, Pirttikallio 2, Lamminneva länsi ja Korkiakaarto luode). Edellä mainitut kohteet tulee ottaa erityisen tarkasti huomioon jatkosuunnittelun ja rakentamisen aikana, jotta niihin ei kohdistu vahinkoja. Tien parantaminen/lieventäminen tulee esimerkiksi toteuttaa poispäin muinaisjäännetöstä. Uusien teiden rakentamisessa tulee myös huomioida tien rakenteiden todellinen leveys, jotta esimerkiksi ojen kaivu ei vahingoita muinaisjäännettä. Muinaisjäännetösten sijainnit ja laajuudet tulee huomioida myös teiden yhteyteen asennettavien maakaapeleiden kaivun yhteydessä. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida muinaisjäännetösten todellinen laajuus, eli kohde on niiden sijaintipistettä laajempi. Siksi etäisyydet muuttuvaan maankäyttöön on mitattava kohteiden muinaisjäännetösalueen reunasta.

YVA-selostuksen luvussa 39.20 esitellään muinaismuistolain 11 § ja 13 § mukainen kaajoamislupa asianmukaisesti.

YVA-selostuksen mukaan vaikutusten arviointiin ei sisälly merkittäviä epävarmuustekijöitä. Museo kuitenkin huomauttaa, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinnista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja hankealuetta ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdilta. Sähkönsiirtolinjaukset ovat myös muuttuneet inventoinnin jälkeen. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi Museo myös painottaa, että muinaisjäännökset ovat Muinaismuistolain 1§:n mukaisesti rauhoitettuja ilman erillistä suojelupäätöstä heti löytyessään. Jos maata kaivettaessa tai muuta tehtäessä tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on muinaismuistolain 14§:n mukaan työ muinaisjäännöksen kohdalla heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava viipymättä museoviranomaisen tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi).

Sähkönsiirron vaikutuksia muinaisjäännöksiin on arvioitu YVA-selostuksen luvussa 30.15 Muinaisjäännökset. On huomioitava, että sähkönsiirtoreittien läheisyydessä (alle 200 metriä) sijaitsee kaksi mahdollista muinaisjäännöstä, jotka on havaittu Maanmittauslaitoksen 5p laserkeilausaineistosta. Kohteet ovat linjan SVE1a-c läheisyydessä sijaitseva Lamminneva (kohdetunnus 1000056130) linjan SVE2 läheisyydessä sijaitseva Juvostenkangas (1000056131). Kuten mainittu, valitun linjan läheisyydessä sijaitseva kohde tulee tarkastaa viimeistään siinä vaiheessa, kun toteutettavan sähkönsiirtolinjan valinta on tehty.

Koska kyse on yleisestä työhankeesta, vastaa hankkeen toteuttaja muinaismuistolain (295/1963) 15 §:n mukaan arkeologisista tutkimuksista koituvista kustannuksista. Tietoa arkeologisten kenttätöiden tilaamisesta sekä arkeologisista toimijoista on Museoviraston verkkosivuilla osoitteessa: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>. Osoitteessa on myös luettelo arkeologisista toimijoista.

Arkeologinen inventointi tulee suorittaa noudattaen Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita, jotka löytyvät Museoviraston verkkosivulta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus>. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Oulun museo- ja tiedekeskukselle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettu- ja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi.

Oulun museo- ja tiedekeskuksella ei ole muuta huomautettavaa Hakulinkankaan YVA-selostuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

YVA-selostuksessa on tunnistettu kaava-alueen maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet 30 km etäisyydellä suunnittelualueesta. Hankealueen välittömän lähimaiseman ja lähivaikutusalueelle, sen länsi- ja lounaspuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kalajokilaakson kulttuurimaisema ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue Malisjokivarren kulttuurimaisema sekä maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökokonaisuus Kuusaa. Maakunnallisesti arvokkaita kohteita, jotka eivät kuulu em. alueisiin on 17. Paikallisia kohteita välittömään lähimaisemaan ei sijoitu. Hankealueen välivaikutusalueeseen ja kaukomaisemaan sijoittuu kaksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, kuusi maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, kuusitoista rakennetun kulttuuriympäristön aluetta (RKY2009 ja maakunnalliset) sekä viisi suojeltua rakennusta. Maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristön pistemäisiä kohteita sijoittuu kaukomaisemaan yli 100 kappaletta.

Kaikkien vaihtoehtojen (VE1, VE2 ja VE3) maisemavaikutusten merkittävyys on YVA-selostuksessa arvioitu kokonaisuutena enintään suureksi kielteiseksi. Hankkeesta aiheutuvaa muutosta on havaittavissa eniten avoimilta peltoalueilta, niitä halkovilta teiltä, niiden reunoille tai agraarimaiseman osaksi sijoittuvasta rakennuskannasta sekä järvien ympäristöstä, jonne sijoittuu myös suurin osa alueen pysyvästä ja loma-asutuksesta. Vaikutuskohdista monet sijoittuvat arvokkaille maisema-alueille. Kaikissa ilmajohdon toteutusvaihtoehtoissa vaikutusten merkittävyys arvioitiin kohtalaiseksi kielteiseksi. Vaihtoehdossa SVE1c vaikutukset ovat vähäisimmät, koska siinä hyödynnetään yhteispylväitä Elenian johdon kanssa. Vaihtoehdossa SVE1b rakennetaan eniten uutta johtoaukeaa, joten siitä aiheutuvat vaikutukset ovat suurimmat.

Oulun museo- ja tiedekeskus huomauttaa, että s. 325, eikä s. 331 mainita Karsikkaan kylän maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (vaikka ne on esitetty kartalla). Sivulla 327 on virheellisesti merkitty Malisjokivarren kulttuurimaiseman etäisyys hankealueeseen 12 km, pitäisi olla 2 km. Kuten YVA-selostuksessa todetaan, merkittävimmät keinot etenkin vaihtoehdon VE1 osalta tuulivoimaloiden maisemallisten ja kulttuuriympäristöllisten vaikutusten lieventämiseen ovat voimaloiden määrän huomattava vähentäminen ja kokonaiskorkeuden huomattava laskeminen.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja toteaa, ettei YVA-ohjelmasta annettuun lausuntoon ole lisättävää.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoimaloiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Puhuri Oy

Lähtökohtaisesti Puhuri Oy suhtautuu positiivisesti Hakulinkankaan tuulivoimahankkeeseen. Hanke on osa Suomalaista ja Pohjois-Pohjanmaalaista energiamurrosta, joka edellyttää uusia ja monipuolisia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja.

Uusiutuvan energian hankkeista on hyötyä niin paikalliseesti kuin valtakunnallisesti ja hankkeet toimivat avainasemassa myös muille teollisille investoinneille. Puhuri ei lähtökohtaisesti vastusta Hakulinkankaan tuulivoimahanketta tai näe tarvetta ottaa kantaa missä koossa hanke tulee toteuttaa.

Hankesuunnittelussa Puhuri pitää erityisen tärkeänä tehokasta ja ympäristön huomioivaa maankäyttöä. Tehokkaaseen maankäyttöön kuuluu myös se, että energian tuotantoon suunnitellut alueet hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti energiantuotannossa ja huomioiden alueen potentiaali myös muille energiantuotantomuodoille. Maankäyttöön liittyen Puhuri huomauttaa, että Hakulinkankaan hankealueelle sijoittuu Puhuri Oy:n omistamia maa-alueita Multakaarronnevan ja Lamminnevan alueilla. Alueita ei ole vuokrattu Hakulinkankaan hanketoimijan käyttöön. Maa-alueita on aiemmin hyödynnetty turvetuotannossa ja nyt Puhuri selvittää kyseisten alueiden soveltuvuutta aurinkovoimalle. Puhurin näkemyksen mukaan alueen hyödyntäminen sekä tuuli- että aurinkovoimassa edistää tehokasta maankäyttöä ja energiatuotannon suunnittelua.

Jotta turvetuotantoalueiden aurinkovoimapotentiaali voidaan selvittää ja alueiden mahdollisessa aurinkovoimaan liittyvässä luvituksessa säästytään esimerkiksi ylimääräisiltä kaavamuuotosprosesseilta, pyydämme hanketoimijaa jatkosuunnittelussa rajaamaan Kanteleen Voiman kiinteistöt pois Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavasta. Muusta hankkeiden yhteensovittamisesta toimijat voivat sopia keskenään.

STUK

YVA-selostuksessa on esitetty voimajohtoreittien perusratkaisut ja vaihtoehtoja niiden toteuttamiseksi. STUK suosittaa, että uudet voimajohdot olisi rakennettava siten, että niiden aiheuttaman magneettivuon tiheyden pitkäaikainen keskiarvo olisi korkeintaan 0,4 mikrotesslaa voimajohdon lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa, jos se kohtuullisin toimenpitein on mahdollista. YVA-selostuksen mukaan vaihtoehtojen SVE1b ja SVE2 tapauksissa magneettivuon tiheys jäisi alle suositusarvon. SVE1a ja SVE1c tapauksissa lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 70 metrin etäisyydellä tarkasteltavien voimajohtojen keskilinjasta, missä magneettivuon tiheys saattaisi olla yli suositusarvon, mutta olisi kuitenkin alle 1 mikrotesslaa.

STUKin suositusta on huomioitu siinä määrin kuin se kohtuullisin toimenpitein on mahdollista. Siten säteilyturvallisussyyt eivät estä uuden voimajohdon rakentamista YVA-selostuksessa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti.

Suomen Erillisverkot Oy

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry

Ekologiset yhteydet

Hankealue kuuluu ehdotusvaiheessa olevan energia- ja ilmastomaakuntakaavan tuulivoimalle merkittyyen alueeseen Multakaarronneva, joka käsittää useita hankkeita, jotka todellisuudessa muodostavat yhteinäsen tuulivoima-alueen. Silti näiden ympäristövaikutuksia

käsitellään yksittäisten hankkeiden tasolla. Multakaarronnevan koillispuolella kulkee ekologinen yhteys (Tuuli-hankkeessa määritelty yhteys numero 8). Ei voi välttää huolelta, että massiivinen hankekeskittymä heikentää tätä yhteyttä. Yhdymme Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistyksen huomioon, ettei laajempien kokonaisuuksien hankekeskittymien ympäristövaikutuksia tässäkin tapauksessa selvitetä riittävästi.

Metsäpeura

YVA-selostuksessa todetaan, että hankealueella on metsäpeuran potentiaalisia talvilaidunalueita. Tulevaisuudessa metsäpeuralla on riski olla lajina ahtaalla, koska metsänhakkuiden vuoksi sille sopivat laidunalueet vähenevät jatkuvasti. Tuulivoima-alueet aiheuttavat vielä oman häiriönsä ja elinalueiden pirstotutumista. Tämän vuoksi potentiaaliset laidunalueet tulisi säilyttää.

Yva-selostuksen mukaan:

Hankealue sijoittuu metsäpeuran kevät- ja syysvaellusreiteille eli alueille, joiden kautta metsäpeurat siirtyvät vasomisalueiden sekä talvilaidunten välillä. Vaellukset tapahtuvat tavallisesti vakiintuneita reittejä pitkin särkkäjonoja sekä harjumuodostelmia mukaillen. Metsäpeuran on havaittu välttelevän vaellustensa aikana ihmistoimintaa sekä rakennettuja alueita, kuten taajamia. Hankealueelta ei ole tehty kevät- ja syysvaellusaikaan sijoittuvia havaintoja (Liite 8). Luonnonvarakeskuksen tietovarantojen perusteella hankealue sijoittuu metsäpeuran kevät- ja syysvaellusten ekologiseen käytävään (LUKE 2024a). Hankealueella paikkatiheysaineistot ovat vähäisiä ja aineiston perusteella vaellusten pääasiallinen väylä sijoittuu hankealueesta idän suuntaan (LUKE 2024a). Vaellusreittien sijoittuminen suhteessa hankealueeseen on esitetty vain viranomaiskäyttöön tarkoitetussa karttaliitteessä (Liite 8b)

Vaikkei YVA-selostuksessa tulkita hankealueen olevan metsäpeuran pääasiallista kevät- ja syysvaellusreittiä, ei alueen merkitystä metsäpeuralle tule väheksyä etenkin, kun lukuisten hankkeiden yhteisvaikutus heikentää ekologisia yhteyksiä metsäpeuran kuten muidenkin lajien osalta.

Maakuntakaava

Kaikissa kolmessa hankevaihtoehdossa (lukuun ottamatta VE0) voimaloiden sijoittelu eroaa enemmän tai vähemmän maakuntakaavassa niille osoitetusta alueesta. Maakuntakaavan ohjausvaikutusta on syytä kunnioittaa etenkin näin tuulivoimaintensiivisellä alueella, jossa hankkeiden yhteisvaikutus on erityisen suuri.

Kompensaatio

Infinergies Finland Oy voisi kompensoida aiheuttamaansa luontohaittaa ennallistamalla vähintään vastaavankokoisen alueen samantyyppisiä biotooppeja kuin hankkeessa heikennetään. Tässä voisi tehdä yhteistyötä esimerkiksi kunnan kanssa. Hankkeen aiheuttaessa haittaa useille merkittäville luontokohteille, kasvilajeille, hyönteisille sekä viitasammakolle, on kaikkia suositeltuja lievennystoimenpiteitä aiheellista noudattaa. Vähemmän noteerattu asia hankkeiden ympäristövaikutuksia arvioitaessa on, että aivan tavanomaiset ja elinvoimaiset lajit ovat myös vaarassa taantua, kun elinympäristöjä pirstotaan.

Telia Finland Oyj

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Mielipiteet

Mielipide 1

Asumme Aholankylässä Haapajärvellä lähellä suunnitteilla olevaa Hakulinkankaan Tuulivoimapuistoa. Olimme ensimmäisessä aloituskokouksessa, jossa esiteltiin hanke. Siinä kokouksessa sai tuoda esille havainnot ja tietämykset alueella asuvista sekä pesivistä elämistä. Ne kirjattiin kartalle. Alueet olivat [REDACTED], jossa karhu, karhut talvehtii, ilves pentueineen, [REDACTED] vahvaa hirven asuinalueita, joka on myös karhujen, ilveksien, ahmojen reviiri alueita. Seuraavaan kokoukseen emme päässeet, mutta huomasimme suunnitelmassa, että merkitylle karhun pesäpaikalle oli ilmestynyt tuulimylly. Paikka on [REDACTED], jossa asuu uroskarhu ja muutamana vuonna naaraskarhu pentueineen, nyt viimeksi naaras, uroskarhun kanssa yhdessä (2024). Meille on kertynyt vuosikymmenten ajalta tietoa ja kuvia näistä karhuista. Tunnistamme jo pennut jotka käyvät välillä alueella, ovat jo aikuistuneet. Ihmettelemme luontoselvittäjän käyntiä 16.5.2024 etsimässä pesäpaikkaa ja merkkejä karhusta, jossa todettiin ettei alueella ole liikkunut karhua, karhuja. Karhuja oli alueella tuolloin 2, uroksia 1, naaraita 1, jotka olivat päivää ennen ja päivää jälkeen luontoselvittäjän käyntiä kuvattu riistakameraan (kuva). Karhun havainnosta ilmoitetaan riistayhdyshenkilölle, muuten niistä ei juurikaan ilmoiteta, turhan lisääntyvän autojen kulkemisen takia. Tiet ovat yksityisten ihmisten omistuksessa joilla on metsää ja peltoa alueella joten tämänkin takia ei ole suotavaa että siellä autoralli lisääntyy. Pesä paikka on haasteellinen löytää, se ei aina tee pesää samaan paikkaan, mutta samalle alueelle. Olemme olleet tietoisia pesästä. Viime vuonna 2024 uroskarhu palasi lokakuun lopussa [REDACTED] alueelle talvehtimaan. Jälkihavainnot teki kaksi metsästäjää, jotka olivat linnustamassa [REDACTED]. Kävimme tarkastamassa ja mittaamassa jäljet, iso uroskarhu. Kyseinen karhu nousi talvipesästä huhtikuussa 2025 (kuva jäljistä) ei kuvaa karhusta, kamerat kotona huollettavana. Kameroita on myös muilla metsänomistajilla kyseisellä alueella, joten heillä oli kuva. Karhun ja karhujen reviirit ovat alueilla [REDACTED]. Lisäksi alueella elää kaksi ilvestä pentueineen, uros ilves, sekä useampi ahma.

Lamminneva on aivan vieressä oleva turvesuo, joka on metsäkanalintujen soidin aluetta. Alueella on kiitettävästi teeriä. Aivan tien viereen, viereiselle metsäpalstalle on merkattu tuulimylly. Lisäksi peuralaumat kulkevat kyseisen nevan ja alueiden halki keväisin (Kajaaniin) ja syksyisin (Perhoon). On myös jäänyt Hakuliin jokunen peura, joilla jo vasojakin. [REDACTED]

Näin monen eri lajien olemassa olevien eläinten pesimäpaikat ja asuinalueet vuosikymmenten ajalta pitäisi suojella, jotta ne säilyisivät. Nämä alueet ovat meille niin sanottuja erämaita. Me haluamme jatkossakin kutsua alueita erämaaksi ilman valtavaa tieverkostoa, tuulimyllyjen tieltä kaadettua puustoa ja louhittuja kallioita, joista jää vain valtava monttu, sen kauniin kallion paikalle. Näille alueille johon myllyjä suunnitellaan ,

Hakuli jossa n. 100 hehtaarin aukko keskellä niin sanottua erämaata, johon tehty peltoa, ei puustoa. Noin 3 kilometrin päässä Lamminneva, joka 150 hehtaaria aukkoa, josta nostettu turvetta. Metsähallitus aukko hakkasi kaksi isoa metsäpalstaa, toinen lähellä turvesuota ja toinen valtion pistolla. Yksityis metsänomistajat ovat samoilla alueilla hakannut metsiä aukoksi, eikä kaikki ole taimia istuttanut, joten alueet ovat köyhä puustoisia (luonnon kasvu) ja tulevista hakkuista puhumattakaan. Kun siellä kulkee näkee sen todellisen tilan miten hirveästi on aukkoja syntynyt ja syntyy ja kun vielä ollaan suunnittelemassa näin kattavaa tuulivoimapuistoa joka vaatii ison alan puustoa kaadettavaksi, sekä tiestöt, sähköpääkeskukset ja linjat. Olen ihmetellyt että mistä ne hiilinielut otetaan jos näin valtavaa on metsien hakkuut ja vielä samalla suunnitellaan tuulipuistoja jotka vaativat valtavia hakkuita. Meidän on muistettava ettei tuulimyllyjen eikä tiestöjen paikalle kasva uutta puuta. Tuulivoiman rakentaminen pitäisi nähdä kokonaisuutena, alueiden eläimistön, tulevien hakkuiden ja olemassa olevien metsä aukkojen näkökulmasta jotka muuttuvat hiilinieluiksi 10-20 vuoden kuluttua kun tai uudet taimet on istutettu.

Mielipide 2

Alueen eläimistö ja niiden asuinalueet

Karhu:

Kuten, on ollut puhetta karhunpesästä, jota ei oltu löydetty maastossa käynnin aikana. Laitan kuvan pesästä, sitä on vaikea löytää, saa kävellä ylikin, eikä tiedä mitään jos lähestyy väärästä ilmansuunnasta. Minä voin lähteä tarvittaessa näyttämään sen esim. Elykeskuksen Yva suunnittelijalle, me on onnistuttu pitämään se salassa monet vuodet. Varsinaisia koordinaatteja en kuvan mukana anna. Pesä löydettiin muutama vuosi sitten sattumalta, silloin jouduttiin poistumaan kiireesti paikalta. Varmaan ensimmäisiä karhupentueita on siellä syntynyt 2000 luvun vaihteessa, [REDACTED]

Minulla oli paljon kuvia ainakin kymmenen vuoden ajalta, mutta tietokoneelle jotka olin siirtänyt ja muka varmuuskopioinut tuhoutuivat viime vuonna kun kone rikkoontui, huolto nolasi ulkoisen kovalevynkin kun ei saanut toimimaan sitä uuden koneen kanssa. Olen nyt käynyt kameroiden muistikortteja läpi, jossa satoja kuvia ja tehnyt vuosittain kansiot mitä niihin oli sattumalta jäänyt, joita en onneksi ollut siirtänyt tietokoneelle.

Viime talvena pesä oli tyhjä, johtui varmaan siitä, että uroskarhu asui samalla alueella [REDACTED]. Lähti liikkeelle pesästä 11.04 2025, tämä karhu jäi talvehtimaan tiheikköön, jossa erittäin tiheitä kuusen käppyröitä. Naaraskarhu meni nyt talvehtimaan [REDACTED], viimeinen havainto meillä loppusyksystä [REDACTED]. Minä luulen, että naaraskarhulla on nyt pennut. Eikä tuo niitä esille, ennen kuin loppukesästä, yrittää suojella niitä uroskarhulta.

Vuonna 2023 eri naaraskarhu karhu talvehti [REDACTED]. [REDACTED] on ihmisille vaikeakulkuista, joten siellä eläimistö on saanut olla suhteellisen rauhassa. Karhunpesä ei ole mikään helppo löytää ja pari kertaa kun on jälkiä taka

26.6.2025

käteen seurattu, niin on huomattu, että karhu kiertää ympyrän ja seuraa meitä. Ollaan tultu vähän araksi, ettei tule peruuttamatonta vahinkoa jos karhu ei meistä tykkää.

Suurin osa kuvista 90% on [REDACTED], muutama kuva pari kilometriä pohjoiseen päin. Joten [REDACTED] tuhoavat melkoisen monimuotoisen riistan elinpiirin.

Susi:

Susia on esiintynyt alueella joka vuosi, eniten vuonna 2015 jolloin susipentue ja muitakin yksittäisiä susia oli alueella. Määrät ovat vaihdelleet vuosittain. Mutta nyt näyttää että kanta on taas kasvamaan päin. [REDACTED]. Susi pariskunta asusti kevät talvella 2025, [REDACTED]. Minä luulen että [REDACTED] on nyt susi pentue. Ollaan [REDACTED] kanssa nyt useampana päivänä kävelty alueella ja löydetty uusia jälkihavaintoja. Makoilivat muun muassa [REDACTED], ottivat kevät talvi aurinkoa. Siitä monilta henkilöiltä havaintoja.

Laitan myös kuvan alueesta jossa susipariskunta kierteli maaliskuussa 2025, rajasin alueen karttaan jossa kiertelivät, naaras susi oli myös jälkihavaintojen perusteella kiimassa. Lumen vielä ollessa maassa kuun loppupuolella jälkihavaintojen perusteella jäivät asumaan karttaan tummennetulla värjätylle alueelle, jolta alueelta myös kaverin riistakamerasta 16.4.2025 kuva.

[REDACTED] alue siinä on vielä rauhallisia alueita, tie verkosto ei vielä ole liian tiheä. Siellä vielä voi kävellä suhteellisen rauhassa ja Metsän eläimillä jonkinlaisia turvapaikkoja. Alueella on ehkä Haapajärven tihein hirvikanta, joten hirviä riittää susille, karhuille ja metsämiehillekin.

Peura

Metsäpeurasta on myös tullut vakio asukas Hakulinkankaan alueelle, käymme kävelemässä kyseisellä alueella joka viikko, siellä on hiekkakankaat, vielä suhteellisen rauhallista. Peuran jälkiä on pari kolme vuotta näkynyt koko kesän. Pari kertaa on vasakin nähty peuran mukana keskellä kesää. Vasomista tapahtuu kyseisellä alueella ainakin 2023 ja 2024 ja oma kanta kasvaa sille alueelle. Joten muutto tokista eivät kaikki yksilöt jatka eteenpäin, vaan osa populaatiosta jää enenemässä määrin Hakulin alueelle.

Alue on loistava peuran asuinalue Murisjärvi nevojen ympäröimänä ja hiekkakankaineen ja peltoalue jossa vihreää ruokaa tarjolla. Nyt kun uusimpien tutkimuksien perusteella Kaiunuun Peurakanta on laskusuunnassa noin 200 yksilöä pieneni viime vuonnakin verrattuna 2023 kantaan ja vasatuotto hyvin heikko.

Olisi erittäin tärkeä säilyttää tämä alue tuulivoima vapaana, kun alueelle on syntynyt oma peura populaatio. Laitan myös kuvan peura laumasta peltoalueelta, myös muitakin peuran kuvia tuulivoima suunnittelu alueelta.

Ilves

Ilves kanta on nousussa, havaintoja paristakin pentueesta ja yksittäisistä uros ilveksistä. Muutama kuva on niistäkin

Ahma

Ahmoista on myös tullut vakio asukkaita ko. alueelle. Muutama kuva niistäkin

Metso

Metso kanta on vähentynyt jo liian alhaiseksi. Soitimia ei juuri löydy, jossain yksinäinen kukko yrittää soidinta pitää. Soimamaa on oikeastaan ainut paikka jossa vielä voi tavata kallioitten lähellä soidin paikalla useamman kukon ja naaraan. Nyt tämäkin alue on vaarassa tuhoutua.

70 luvulla oli jo soidinpaikkojen kartoitusta, minäkin ilmoitin monta paikkaa, kaikki ne paikat on tuhottu hakkuilla ja voimakkaalla maan muokkaamisella, yksityisen pienimuotoisen hakkuun minä ymmärrän, mutta Metsähallituskin mainostaa metson suojelua ja vähät vähentää soidinalueesta. Viime vuoden aukkohakkuilla tuhosi kaksi soidinpaikkaa tältä alueelta. Ei näkynyt enää yhtään metsoa soitimella tänä keväänä, miten siellä olisi, kun ei ole yhtään puuta mihin koppelo voisi lentää istumaan tarkkailemaan soidinta. Ns säästöpuskatkin myrsky on kaatanut nurin.

Hirvi

Hirvi alueena nämä on Haapajärven parhaimpia. Hirven kuvia en nyt rupea laittamaan kun pari, niitä kyllä olisi kymmeniä, niin näkee kuinka hirven nuolukivillä käy monenlaisia eläimiä. Karhu ja hirvi saattaa olla hyvinkin lähellä ajallisesti toisiaan.

Lopuksi

Toivoisin nyt päättäjiltä, eikä tämä ole yksin minun mielipide vaan meitä on lukuisin jotka asuvat tässä lähistöllä ja osaavat vielä kulkea luonnossa, ettei raha ja kiinteistövero tulot ratkaisi aina tuulivoima(puiston) rakentamisen puolesta. Ihmettelemme myös suuresti, että LUKE:lla ei ole mitään lausuttavaa rakentamisen suhteen.

Mielipide 3

Hakulinkankaan V3 (22 tuulivoimaa) -alueella on tasainen metsätiaiskanta. Metsätiaiset han ovat paikkalintuja, jotka mielellään elävät aivan synnyinpaikkansa läheisyydessä. Näistä tiaisista hömötiaiset luokitellaan erittäin uhanalaisiksi ja pyrstötiaiset vaarantuneiksi. Tuulivoimaloiden rakentaminen pirstoo voimakkaasti näiden lintujen elinympäristöä. Näiden lintujen tiedetään välttelevän päätehakkuu- ja tuulivoima-alueita. Lintujen elintila pienenee. Haapajärvellä on jo rakennettu tai ollaan suunnittelemassa uutta tuulivoimapuistoa (Korteperä tuulivoimapuisto) ihan lähelle. Näin ollen metsätiaisilla ei ole enää riittävästi väistöpaikkoja ympärillään.

Metsätiaisten lisäksi V3-alueella on kaksi törmäpääsky-yhdyskuntaa. Törmäpääskyt luetaan myös erittäin uhanalaisten lintujen joukkoon. Molemmille törmäpääsky-yhdyskunnille tulee taata riittävät elinolosuhteet, joten voimala 7, voimala 34 ja voimala 35 tulisi jättää rakentamatta.

Voimaloiden vähentäminen hyödyntäisi sekä metsätiaisten sekä törmäpääskyjen elinoloja. Samalla vähenisi metsien pirstoutuminen. Luonnon monimuotoisuutta voitaisiin vaalia paremmin unohtamatta ilmastotavoitteita.

Mielipide 4

Ehdoton ei tuulivoiman rakentamiselle. Pilaa kauniit maisemat sekä tuhoaa luonnon sekä metsän eläimet. Ei yhtään enään myllyjä Haapajärvellä.